

ZLOČIN U NOVSKOJ III

Izvještaj s praćenja suđenja

23. rujna 2010. godine – objavljivanje predmeta glavne rasprave, sastava Vijeća, utvrđivanje istovjetnosti optuženika, čitanje optužnice, izjašnjavanje o krivnji, dokazni postupak

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrač OEES-a, Milena Čalić Jelić, Snježana Vasiljević, Jelena Đokić Jović, Documenta, novinari, članovi obitelji optuženih

Nakon objave predmeta glavne rasprave, sastava Vijeća te utvrđivanja istovjetnosti optuženika zastupnica optužbe pristupila je čitanju optužnice.

Čitanjem optužnog akta započela glavna rasprava u kaznenom postupku protiv I. opt. Željka Beline, II. opt. Dejana Milića, III. opt. Ivana Grgića i IV. opt. Zdravka Pleseca, sva četvorica u pritvoru sisačkog zatvora, zbog kaznenog djela ratnog zločina počinjenog na štetu Goranke Mileusnić, Vere Mileusnić, Blaženke Slabak i Petra Mileusnića, jedinog preživjelog.

Optuženici su izjavili da se ne osjećaju krivima za kaznena djela za koje ih se tereti optužnim aktom K-DO-35/08 od 09. srpnja 2010,¹ te će shodno tome iznošenje obrane uslijediti na kraju dokaznog postupka.

Tijekom današnjeg ročišta ispitani su svjedoci Petar Mileusnić, Mladen Knotek i Drago Prša te dr. Stevo Kovačević, sudski vještak.

¹ Kazneni postupak protiv okrivljenika Željka Beline, Dubravka Leskovara i Dejana Milića radi kaznenog djela ubojstva Goranke Mileusnić, Vere Mileusnić i Blaženke Slabak te pokušaja ubojstva Petra Mileusnića, obustavljen je u fazi glavne rasprave pred tadašnjim Vojnim sudom u Zagrebu 02. studenog 1992., a temeljem čl. 1. st. 1. i 2. Zakona o oprostima od krivičnog progona i postupaka za krivična djela počinjena u oružanim sukobima i u ratu protiv Republike Hrvatske. Naime, zahvaljujući nepreciznoj i općenitoj formulaciji „sveza“ s agresijom, oružanim sukobima itd., navedeni zakon omogućio je davanje oprostima i počiniteljima kaznenih djela ubojstva iz čl. 35. (34.) tada važećeg Krivičnog zakona republike Hrvatske. Kako su državna odvjetništva i sudovi i neke ratne zločine kvalificirali kao kaznena djela iz čl. 35. (34.) KZRH, sudovi su i za ta kaznena djela odobravali oprost. Vojno tužiteljstvo u Zagrebu rješenjem broj KTV-518/92, od 23. ožujka 1992., u odnosu na okrivljenike Ivana Grgića i Zdravka Pleseca odustalo je nakon provedene istrage od kaznenog progona.

Županijsko državno odvjetništvo u Sisku je podnoseći 30. srpnja 2009. godine Istražnom odjelu Županijskog suda u Sisku istražni zahtjev na temelju kaznene prijave podnijete od strane oštećenika ponovo iniciralo kazneni postupak protiv Željka Beline, Dejana Milića, Ivana Grgića i Zdravka Pleseca, Dubravko Leskovar je u međuvremenu preminuo, zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Okrivljenici su pokušali iskoristiti zaštitu ustavno-pravnog načela „*ne bis in idem*“.

Rješenjem Vrhovnog suda broj IV Kž 75/09-3 od 30. ožujka 2010. prihvaćen je istražni zahtjev državnog odvjetnika te je određeno provođenje istrage. „*Razmatrajući navedene žalbene prigovore državnog odvjetnika, ovaj sud kao sud drugog stupnja smatra da donošenje odbijajuće (ili neke) presude ili pak rješenja o obustavi kaznenog postupka zbog kaznenog djela iz čl. 35. st. 2. toč. 4. KZ RH za isti događaj, ne isključuje mogućnost kasnijeg pokretanja i vođenja postupka protiv pojedinih osoba za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, budući da se radi o djelu koje je istovremeno upravljeno protiv čovječnosti i međunarodnog prava a ne samo protiv života i tijela koje je za razliku od kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – obuhvaćeno Zakonom o općem oprostima. Osim toga, predmetni činjenični opis ima daljnju kriminalnu količinu, značajno širu od onog iz postupka pred Vojnim sudom u Zagrebu, pa je očito da se ne radi o presuđenoj stvari*“, stoji, između ostalog u obrazloženju odluke Vrhovnog suda.

Svjedočenje Petra Mileusnića

Konstatirano je da je svjedok iskazivao suglasno zapisnicima od 12. siječnja 2008., 11. lipnja 2010., 5. srpnja 2010. sačinjenim u fazi predistrage i tijekom istražnog postupka.

Prisjetio se da se 18. prosinca 1991. nakon tradicionalnog svinjokolja vratio kući supruzi Veri, i kćerki Goranki dok je susjeda Blaženka Slabak došla k njima naknadno. „*U večernjim satima kad smo već supruga i ja legli u krevet, oko 21,45, čuo sam lupanje na vratima. I dok sam došao do vrata, petorica uniformiranih, maskiranih i naoružanih osoba provalilo je u kuću te su me odmah, još na hodniku počeli udarati nogama, rukama i kundacima. Uхватili su me za ruku i odveli u kuhinju gdje su već bile moja kćerka, supruga, Hrvatica njemačkih korijena i susjeda Blaženka. Dok su me tukli, kćer je zapomagala i jedan od ove petorice usmrtilo ju je metkom u čelo. Rafalnom paljbom usmrtili su i suprugu, a zadnju su usmrtili susjedu Blaženku Slabak koja im je govorila da je Hrvatica. Tada su pucali i meni u lice, sve su mi zube razbili te sam pao u nesvijest. Uspio sam pobjeći prebacivši se preko prozora kad su se počinitelji, misleći da sam mrtav, udaljili prema podrumskim, željeznim vratima*“, objasnio je svjedok dodavši da mu je prva pomoć pružena u obližnjoj gardijskoj ambulanti.

Te večeri u Novskoj nije bilo struje i u kuhinji je gorijelo nekoliko svijeća. Prepoznao je III. opt. Ivana Grgića po glasu. „*Od uniformiranih osoba koje su usmrtili moju obitelj i susjedu, prepoznao sam Grgića koji je, dok smo još bili u kući, podigao masku s glave i pitao me zar ga ne prepoznajem, on je Grgić iz Bočica. Tada ga nisam prepoznao po liku jer od krvi koja mi je curila niz lice nisam ništa vidio, ali sam ga prepoznao po glasu. Ja Grgića inače, poznajem iz vremena kada sam radio na željeznici kao telegrafist, a on je svakodnevno putovao u Ivanić Grad na posao jer je bio zaposlen u poduzeću za održavanje pruga*“, ustvrdio je svjedok.

Podrum je tijekom granatiranja Novske korišten kao sklonište i svi su ga građani bez obzira na nacionalnu pripadnost mogli koristiti, pojasnio je svjedok. „*Ljudi su se u moj podrum, sklanjali radi granatiranja i pucanja u Novskoj međutim, tu noć, 18. prosinca 1991., nije došlo puno ljudi jer nije bilo granatiranja pa smo zato supruga i ja spavali u kući*“, rekao je svjedok.

Nakon što mu je predočen plan grada Novske², svjedok je naveo da se njegova kuća nalazi na polovici ulice Ivana Meštrovića, na broju 17 te da je ulica Frana Krste Frankopana okomito sječe. Kritične zgrade krenuo je iz svoje kuće prema ulici Frana Krste Frankopana, a zatim pješačkim prolazom prema ulici Marina Držića u pravcu gardijske ambulante.

Punomoćnik oštećenika dodatno je pojasnio da se kuća svjedoka nalazi negdje između ulica Frana Krste Frankopana i Marina Držića te da svjedok očito nije bježao ulicom, već pješačkom stazom koja vodi do ulice Marina Držića u kojoj je tada bila stacionirana gardijska ambulanta.

Branitelji optuženih stavili su prigovore na iskaz svjedoka.³

² Vijeće je usvojilo prijedlog branitelja II. opt. Dejana Milića da svjedok na karti grada Novske pokaže lokaciju kuće te put kojim je bježao do gardijske ambulante.

³ Branitelj I. opt. prigovorio je navodu svjedoka da su stradale žene pojedinačno likvidirane. Branitelj II. opt. smatra da iskaz svjedoka nije suglasan iskazu koji je svjedok dao tijekom predistražnog postupka 12. siječnja 2008., tada je naime, drugačije opisao način ulaska naoružanih osoba u kuću, ustvrdio je da je vidio kako je susjedi Blaženki Slabak odsječen prst te da mu je nožem probodena šaka desne ruke. Branitelj III. opt. prigovorio je iskazu svjedoka u kojem je ovaj naveo da mu se trećeoptuženik predstavio i da ga je nakon toga prepoznao. Priložio je presliku radne knjižice iz koje je razvidno da optuženik nikada

Svjedočenje Mladena Knoteka

U cijelosti je ostao kod iskaza danog u fazi istražnog postupka.

Prisjetio se da je 18. prosinca 1991. u gardijsku ambulantu, odnosno sanitetsku stanicu bojne gdje je inače radio kao liječnik, tada još uvijek apslovent medicine, došao ranjeni muškarac govoreći da u njegovoj kući ima mrtvih osoba. *„Pregledao sam tog muškarca i napisao povijest bolesti, ali se sada više ne sjećam kakve je rane imao. Sjećam se samo da je jedna rana bila u donjem dijelu lica ili čeljusti. Zajedno s osobama iz vojnog zapovjedništva, mislim da je među njima bilo i vojnih policajaca, otišao sam do kuće koju je čovjek naznačio kao kuću u kojoj ima mrtvih osoba i tamo smo zatekli tri mrtve ženske osoba. Nije mi poznato tko je usmrtio te osobe. Nitko od prisutnih nije spominjao tko bi mogla biti osoba koja je usmrtila tu djevojku i te dvije žene“*, rekao je svjedok.

Sjetio se da je Novska bila granatirana prije nego što se u sanitetsku stanicu bojne pojavio ranjeni muškarac. *„Rekao bih da je to bilo prije i u to sam poprilično siguran“*, dodao je svjedok.

Svjedočenje Drage Prše

U cijelosti je ostao kod iskaza danog tijekom istražnog postupka, 11. lipnja 2010.

Optuženi Belina, Milić, Grgić i Plesec bili su u inkriminirano vrijeme u postrojbi pod njegovim zapovjedništvom, raspoređeni po različitim vodovima unutar čete koja je brojala pet vodova. Četvrtoptuženik je bio zapovjednik voda dok je drugooptuženik bio na čelu odjeljenja unutar tog voda. I. opt. Belina bio je u minobacačima, a III. opt. Grgić bio je u jednom od vodova skupa sa sada pokojnim Leskovarom. Položaji su se držali po vodovima, a vojnici su bili smješteni po kućama zajedno s pripadnicima svojih vodova.

Drugooptuženik je imao obvezu osiguranja određene količine pješadijskog naoružanja pristiglog u Novsku u to vrijeme. *„Naoružanje je bilo pohranjeno u blizini kuće u kojoj sam bio stacioniran i mislim da Dejan Milić svoj položaj ne bi napuštao no, ne mogu tvrditi gdje je bio u večernjim satima, niti da sam te zgrade eventualno bio sa njim. Također, se sjećam da su tog dana, oko podneva, neki dečki, među kojima su bili i Belina, Grgić i Plesec, pod utjecajem alkohola, pa sam ja upravo Miliću dao zadaću da ove dečke odvede kućama korištenim za smještaj vojnika. Točnije, poslao sam kurira da Miliću prenese tu moju zapovijed, a ja osobno s njima kontaktirao. Već sutradan su Milić, a možda i vojna policija došli do mene i rekli da je bilo nekog sranja, ali nisu objasnili što pod tim podrazumijevaju, rekao je svjedok.*

Dan ili dva nakon događaja obaviješten je da su Belina, Plesec i Leskovar uhićeni. *„Znam da Milić tada nije bio uhićen. Zapovjednik bojne mi je poslije tjedan dana rekao da će i Milić biti uhićen. Tada mi je već bilo priopćeno da su pripadnici naših postrojbi sudjelovali u ubojstvima nekih osoba u kući u Novskoj. Otišao sam do Milića i rekao mu da će biti uhićen i da može pobjeći no, on je odgovorio da za bijeg nema razloga“*, objasnio je svjedok.

Prisjetio se da je u Novskoj bilo petokolonaša, osoba koje su za potrebe neprojeteljskih formacija osmatrale položaje Hrvatske vojske, pa čak i snajperista. *„Zulfić, čata iz čete, sakriven u blizini kuće obitelji Mileusnić, ispričao mi je da je prisluškujući razgovor dvojice ljudi u kući, čuo da bi ovi trebali dočekati vojvodu. Donio je i bocu za čiji je sadržaj tvrdio da je dobra, četnička rakija, dodao je.*

nije radio u ZOP-u Ivanić Grad.

Branitelj prvooptuženika i zastupnica optužbe prigovorili su iskazu svjedoka navodeći da se isti u bitnom razlikuje od iskaza danog na glavnoj raspravi, u kaznenom predmetu K-44/92, vođenoj na bivšem Vojnom sudu u Zagrebu.⁴

Vještak dr. Stevo Kovačević

U cijelosti je ostao kod nalaza i mišljenja danih tijekom istražnog postupka dana 28. lipnja i 5. srpnja 2010.

U spisu predmeta postoje zapisnici o pregledima koje je u Domu zdravlja Kutina izvršila dr. Snježana Filičić, a sve je potpisao dr. Ivica Kostecki, ravnatelj.

Prilikom pregleda mrtvog tijela Blaženke Slabak nađena je manja ulazna strijelna rana s lijeve strane čela, a liječnica opisuje ranu veličine dlana u desnom tjemeno-slijepoočno zatiljnom dijelu glave, te pretpostavlja da je ona nastala djelovanjem nekog tvrdog predmeta. Na stradaloj Blaženki Slabak izbrojano je osam strijelnih rana. Na tijelu nije našao ranu koja bi bila posljedica izvršene amputacije.

Jednak odnos rana nađen je i kod stradale Vere Mileusnić te je vještak zaključio da liječnica zapravo nije poznavala nalaz strijelnih povreda glave, jer se u pravilu radi o uskoj i pravilno okruglastoj ulaznoj rani te nepravilnoj i daleko većoj izlaznoj rani iz koje se pojavljuje mozgovina i komadići oštećenih kostiju. Istog dana sastavljen je i zapisnik o vanjskom pregledu mrtvog tijela Vere Mileusnić u kojem se govori o jedanaest rana nanesenim vatrenim oružjem i to s lijeve postranične strane grudi na lijevoj natkoljenici, desnoj natkoljenici, u području desne nadlaktice i lijevog lakta te u području lijevog ramena i dvije prostijelne rane na lijevoj strani leđa. Smrt je nastupila od teškog oštećenja mozga.

Istog dana izvršen i pregled mrtvog tijela Goranke Mileusnić na kojem je nađeno petnaest strijelnih rana i to u području glave, prsnog koša i trbuha koje su povrede označene osobito teškim tjelesnim povredama koje su dovele do smrtnog ishoda.

Oštećenik Petar Mileusnić zadobio je jednu strijelnu ranu koja mu je tangencijalno nanesena u području leđa. No, vještaku je na temelju oskudne dokumentacije i rana na oštećeniku koje su već uveliko zarasle, bilo teško reći kakav je mehanizam nastanka povreda te da li je ulazna putanja strijelne rane bila u području donje čeljusti, a izlazna u području leđa ili obratno. Također, ubodna rana u području desnog dlana nije verificirana dokumentacijom koja mu je bila na raspolaganju, a niti je osobnim pregledom oštećenika uočio navodno zadobivenu takvu vrstu povrede.

Na suglasan prijedlog stranaka u nastavku su **pročitani iskazi svjedoka Petra Utješanovića i Mile Basarića** koji nisu pristupili glavnoj raspravi.

U nastavku dokaznog postupka **pročitani su:**

- Zapisnik o uviđaju od 18. prosinca 1991.,
- Zapisnik o pregledu mrtvog tijela Mileusnić Vere, od 24. prosinca 1991.,
- Zapisnik o pregledu mrtvog tijela Mileusnić Goranke, od 24. prosinca 1991.,

⁴ Zastupnica optužbe navela je da se distinkcija odnosi na dio u kojem je svjedok tvrdio da mu nije poznato da je II. optuženi Dejan Milić, u studenom 1991., na terenu u Novskoj, zamijenio svoju pušku s puškom Ante Perkovića, tadašnjim pripadnikom I. brigade IV. bataljuna Hrvatske vojske.

- Zapisnik o pregledu mrtvog tijela Slabak Blaženke, od 24. prosinca 1991.,
- Bolničku prijavu za oštećenika Petra Mileusnića, od 6. siječnja 1992.,
- Otpusno pismo za Petra Mileusnića, od 6. siječnja 1992.
- Zapisnik o balističkom vještačenju Centra za kriminalistička vještačenja Ivan Vučetić, Zagreb, od 16. siječnja 1992.,
- Dokumentacija vještačenja,
- Dopis MORH-a Hrvatske kopnene vojske, od 1. srpnja 2010.,
- Dopis MORH-a Hrvatske kopnene vojske, od 1. srpnja 2010.,
- Dopis tajništva MORH-a, Središnji vojni arhiv, od 26. srpnja 2010.,
- Izvješće od 19. prosinca 1991.,

Također, **izvršen je uvid** u fotodokumentaciju očevida.

Dokazni prijedlozi

Vijeće je prihvatilo prijedlog branitelja trećeoptuženika te će tijekom dokaznog postupka izvršiti uvid u presliku radne knjižice na ime optuženika Ivana Grgića.

Vijeće je odbilo pročitati pismena sadržana u spisu Vojnog suda broj K-44/92 jer se radi o po zakonu nedopuštenom pribavljanju dokaza i to:

- Zapisnik sa glavne rasprave vođene na Vojnom sudu u Zagrebu, broj K-44/92, od 9. srpnja 1992.,
- Zapisnik o obdukciji tijela Goranke Mileusnić, od 21. prosinca 1991.,
- Zapisnik o obdukciji tijela Vere Mileusnić, od 21. prosinca 1991.,
- Zapisnik o ispitivanju vještaka dr. S. Kovačevića, od 13. ožujka 1992.,
- Dopis HV Zapovjedništvo IV. bataljuna, od 31. siječnja 1992.;

24. rujna 2010. godine – nastavak dokaznog postupka

Suđenje su pratili Jelena Đokić Jović, Snježana Vasiljević, Milena Čalić-Jelić, Documenta Zagreb, Nebojša Paunović, Ured OEES-a u Zagrebu, novinari Večernjeg lista i Jutarnjeg lista, Ivica Pandža, predstavnik udruga proizašlih iz Domovinskog rata Sisačko-moslavačke županije te članovi obitelji optuženika

Rješenje vijeća o dopuni dokaznog postupka

Vijeće je po službenoj dužnosti odlučilo provesti slijedeće dokaze:

1. sudsko medicinsko vještačenje povreda koje su zadobile Mileusnić Goranka, Mileusnić Vera, Slabak Blaženka te povreda Mileusnić Petra na temelju zapisnika o vanjskim pregledima mrtvih tijela, fotodokumentacije i zapisnika o očevidu;
2. na slijedeću raspravu kao svjedoka pozvati stalnog sudskog vještaka Vojina Maštruka na okolnost pisanog nalaza koji je dao u okviru Centra za kriminalistička ispitivanja Ivan Vučetić Zagreb;

3. po prijedlogu branitelja prvo-okrivljenog, provest će se psihijatrijsko vještačenje Željka Beline, jer prema medicinskoj dokumentaciji u spisu isti pati od određenih psihosomatskih smetnji;
4. o prijedlogu zamjenice ŽDO da se pročitaju: potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, zapisnici o obdukciji mrtvih tijela Vere i Goranke Mileusnić i izjava Ante Perkovića odlučit će se naknadno

Nastavak rasprave određen je za 15. i 16. studeni 2010. godine.

Zapažanja monitora:

- Vijeće je odredilo izvođenje pojedinih dokaza po službenoj dužnosti radi svestranog raspravljanja o predmetu, a osobito u svezi nalaza i mišljenja vještaka Steve Kovačevića koje je ostavilo sumnju o postojanju amputacija na tijelu Blaženke Slabak (odrezan prst lijeve ruke) te reznih rana na tijelu Petra Mileusnića, navedenih u njegovom iskazu;
- suđenje je popraćeno zaštitnim mjerama pravosudnih policajaca koji prilikom ulaska u sudnicu pregledavaju sve prisutne u publici.

16. studeni 2010. godine – nastavak dokaznog postupka

Suđenje su pratili Jelena Đokić Jović, Snježana Vasiljević, Milena Čalić-Jelić, Documenta Zagreb, Nebojša Paunović, Ured OEES-a u Zagrebu, novinari Večernjeg lista i Jutarnjeg lista, Ivica Pandža, predstavnik udruga proizašlih iz Domovinskog rata Sisačko-moslavačke županije te obitelj optuženika

Zamjenica ŽDO Sisak je u spis predala presliku potvrde o privremenom oduzimanju predmeta od 21.10.1991. iz koje je razvidno da je od Petra Mileusnića oduzeta lovačka puška, oružni list i remenik sa 20 komada patrona.

Obrana III optuženog Ivana Grgića

Propisno upozoren okrivljenik je odlučio iznijeti svoju obranu te je izjavio da je u inkriminirano vrijeme, druge polovine mjeseca studenog 1991., bio pripadnik izviđačke jedinice satnije pod zapovjedništvom Drage Prše. Tog dana, nakon što je kuća u kojoj je bio smješten djelomično stradala u granatiranju Novske, okrivljeni je izašao na ulicu te sreo Damira Leskovara koji mu je rekao da je zapovjednik Drago Prša zapovjedio da obidu punktove radi podjele cigareta vojnicima te su njih dvojica krenuli u obilazak. Tijekom obilaska sreli su "Mambu", za kojeg je naknadno saznao da se zove Zdravko Plesec i prvooptuženog, za kojeg isto tada nije znao kako se zove. Kasnije su sreli Dejana Milića koji im se pridružio. Dejan Milić se posvađao sa Mambom jer isti vidno alkoholiziran nije učestvovao u istovaru oružja.

Optuženi Grgić je izjavio da im je Dubravko Leskovar rekao da idu na kavu. Došli su do jedne kuće za koju je netko iz grupe rekao da je "četnička kuća". Leskovar je došao do vrata te kuće te mu je naredio da provjeri iza kuće dvorište i dvorišne zgrade. Provjeravajući dvorište okrivljeni je vidio I-okrivljenog Belinu kako pokušava otvoriti vrata garaže, potom IV-okrivljenog Mambu

kako povraća preko ograde u dvorištu. Potom je čuo dva pucnja i rafalnu paljbu te vidio kako iz kuće istrčavaju Leskovar, Belina i Milić. Leskovar mu je rekao da se vrati u svoju kuću, a da će on sve riješiti. Drugooptuženi je pomagao Mambi da se vrati kući.

Okrivljeni je izjavio da je dan poslije priveden od strane vojske te predan u policijsku postaju u Kutini, a nakon toga u Remetinec.

Na posebno pitanje zamjenice ŽDO, okrivljeni je naveo da nitko nije rekao da idu u "četničko gnijezdo", da ne zna u koje se vrijeme sve događalo, ali da je bio mrak. Dodao je da su se tijekom dijeljenja cigareta on i Leskovar razdvojili te, kad su se ponovno sreli, Leskovara je pratio Mamba i prvooptuženi, kojeg tada nije poznavao. Na daljnje pitanje, okrivljeni je objasnio da je mislio da u toj kući boravi hrvatska vojska pa mu je bilo čudno kad mu je Leskovar rekao da ide provjeriti iza kuće. Dodao je da je prošlo 15 minuta od tada do kada je čuo rafalnu paljbu i pucnjeve te da je odmah nakon dva pucnja uslijedio rafal. Kako je bio na udaljenosti od oko 20 m od kuće nije čuo nikakve krike ni jauke iz kuće.

Na daljnje pitanje, okrivljeni je izjavio da tijekom rata nije nosio maskirnu kapu, niti šljem, a kako bi to proizlazilo iz svjedočenja Petra Mileusnića.

Po predočenom iskazu obrane I-okrivljenog Željka Beline da je on ostao na straži, dok su svi ostali ušli u kuću, okrivljeni Grgić je izjavio da ostaje kod onoga što je rekao.

Na pitanje svoga branitelja okrivljeni je odgovorio da mu je Dubravko Leskovar bio nadređeni u vojsci, da je bio zapovjednik satnije pa stoga i njemu nadređeni. Na daljnje pitanje okrivljenik je ponovio da je tada poznavao samo Dubravka Leskovara, dok je Mambu znao samo iz viđenja i to po nadimku. Okrivljeni je izjavio da nije poznavao Petra Mileusnića te da ga je prvi put vidio u sudnici. Dodao je da nije radio u poduzeću "ZOP" u Ivanić Gradu, da se na željeznici zaposlio 1996., gdje i danas radi, da u selu Bročice postoji više obitelji sa prezimenom Grgić.

Na upit da pojasni zašto je mislio da se u "četničkoj kući" nalazi hrvatska vojska, okrivljeni je izjavio da, s obzirom da su četnici pobjegli iz Novske, a kuće su im ostale prazne, u njih su smještavani hrvatski vojnici.

Okrivljeni je dodao da je nakon izlaska iz pritvora bio ogorčen zbog tih događanja te je napustio postrojbu "Tigrova" i priključio se 125. novljanskoj brigadi.

Na posebno pitanje branitelja I-okrivljenika, okrivljeni Grgić je izjavio da je I-optuženog Belinu vidio za vrijeme ispitivanja u istrazi te da je isti bio u vidno alkoholiziranom stanju, tako da mu je ispadala cigareta.

Sudsko vijeće je odbilo prijedlog branitelja II-okrivljenog da se III-okrivljenom predoči plan Grada Novske radi očitovanja o njihovom kretanju. Prijedlog je odbijen kao nevažan jer su činjenice već u dovoljnoj mjeri utvrđene.

Na pitanje branitelja II-okrivljenog, okrivljeni je izjavio da je samo Mamba bio pijan, a za drugu dvojicu to nije rekao.

Na pitanje branitelja IV-okrivljenog, okrivljeni je izjavio da je prvo vidio Mambu kako povraća, a potom čuo pucnjavu.

Obrana IV okrivljenog Zdravka Pleseca

Propisno upozoren okrivljenik je odlučio iznijeti svoju obranu te je izjavio da je kritične zgrade bio u alkoholiziranom stanju, da je došao do neke kuće zajedno sa Milićem, Grgićem, Leskovarom i Belinom, ali da mu je tamo pozlilo pa je povraćao, te da se ne sjeća tko ga je doveo natrag do kuće u Novskoj gdje je bio smješten. Navodi da nije ulazio u kuću, a da je iskaz u istrazi dao na temelju dokumentacije Vojnog suda u Zagrebu pred kojim je iskazivao u svojstvu svjedoka. U istrazi pred Županijskim sudom u Sisku on je iznio ono što mu je Leskovar ispričao. Navodi da je mislio da mu se ne može ništa dogoditi jer niti prvi put nije odgovarao za kazneno djelo na štetu tih ljudi.

Nakon što mu je predočen njegov iskaz u istrazi od dana 05. srpnja 2010., okrivljeni je naveo da je sve što je tada izjavio rezultat njegova razgovora sa Leskovarom, sa kojim je dijelio ćeliju u pritvoru Zatvora u Sisku, gdje su zajedno proveli 26 dana. Okrivljeni je izjavio da je zato tada izjavio da je ušao u kuću, ali da je njegov iskaz na raspravi istinit, da mu je bilo zlo te da je povraćao i da nije ulazio u kuću.

Na posebno pitanje zamjenice ŽDO, okrivljeni Plesec je objasnio da je povraćao jer mu i inače nije bilo dobro, da kritične zgrade nije ulazio u kuću, da je iskazivao u istrazi vjerujući da nakon 20 godina ne može biti kriv za to djelo, kada već nije bio kriv 1992., kada je vođen postupak protiv Leskovara, Beline i Milića.

Na daljnje pitanje zašto je izjavio u istrazi da je Grgić stavio masku na glavu, okrivljeni je odgovorio da mu to nije rekao Leskovar, već da je pročitao u optužnici vojnog tužiteljstva. Leskovar mu je rekao da je Belina ispalio prva dva hica, a da ne zna tko je rafalno pucao. Okrivljeni je izjavio da ne može sa sigurnošću danas reći ni tko je sve izašao iz kuće, da mu je bilo loše, a slabost je rezultat desetodnevnog boravka na terenu, da nije znao kudu idu, da je krenuo s njima jer je trebao cigarete. Tek navečer je saznao što se dogodilo u toj kući kada je po njega došla vojna policija.

Na posebno pitanje svog branitelja okrivljeni je rekao da je u postupku pred Vojnim sudom bio u svojstvu svjedoka, da kritične zgrade nije pucao.

Na posebno pitanje branitelja I-okrivljenog, Plesec je izjavio da je vidio da je I-okrivljeni Belina prilikom ispitivanja pred istražnim sucem 20.05.2010. bio u vidno alkoholiziranom stanju te je uporno htio zapaliti cigaretu, što mu stražari nisu dozvolili, da je glasno pričao.

Rješenje vijeća o dopuni dokaznog postupka

Po prijedlogu branitelja I-okrivljenog da se kao svjedoci saslušaju istražni sudac Ljubica Balder, zapisničarka Slavica Režić, zamjenica ŽDO Jadranka Huskić, odvjetnica Mersiha Mulalić, odvjetnik Danko Kovač te stražari zatvora Sisak na okolnost izrazite alkoholiziranosti I-okrivljenog za vrijeme ispitivanja u istrazi 20.05.2010. te nemogućnosti branitelja svih okrivljenika da prisustvuju ispitivanju I-optuženog Vijeće je odbilo prijedlog branitelja jer okolnosti na koje se predlaže ispitivanje navedenih svjedoka nisu važne za odlučivanje u ovom kaznenom postupku.

Izmjene činjeničnog opisa optužnice

Zamjenica ŽDO, u skladu sa čl. 341 st.1. ZKP je izmijenila dio činjeničnog opisa kaznenog djela u optužnici na način da se u dijelu činjeničnog opisa izmjenom naziva ulice "ulici Ivana Meštrovića" te broja strijelnih rana žrtava: "Goranku Mileusnić nanijevši joj 12 strijelnih ozljeda

trupa i desne natkoljenice, Veru Mileusnić, nanijevši joj 7 strijelnih ozljeda glave, trupa te gornjih i donjih ekstremiteta, te Blaženku Slabak, nanijevši joj 8 strijelnih ozljeda glave i prsišta, usmrivši ih na mjestu, dok su Petru Mileusniću na opisani način nanijeli jednu prostrijelnu ranu glave i vrata te dvije razderotine glave...”

Nakon izmijenjene optužnice svi okrivljenici su ostali kod svog stava da se ne osjećaju krivima i da ostaju kod iznijetih obrana.

Završni govori stranaka

Zamjenica ŽDO je izjavila da ostaje kod korigirane optužnice jer smatra da je u dokaznom postupku nedvojbeno utvrđeno da su optuženici počinili kazneno djelo koje im se stavlja na teret, da su njihove obrane usmjerene u cilju izbjegavanja kaznene odgovornosti.

U dokaznom postupku nesporno je da su svi okrivljenici, kao pripadnici HV, u uniformama i naoružani, došli do kuće Petra Mileusnića, da su tog dana ubijene Vera Mileusnić, Goranka Mileusnić i Blaženka Slabak, dok je Petar Mileusnić ranjen. Sporana je sam tijekom događaja, postojanje prethodnog dogovora između optuženika, učesće svakog pojedinog optuženika u izvršenju kaznenog djela.

Iskazi svjedoka očevidca, a ujedno i oštećenika, iako odstupaju od svoje dosljednosti u nekim dijelovima, dosljedni su u samom događanju na način da je više osoba ušlo u kuću, koje nije poznavao, do trenutka kad se III-optuženi sam predstavio, da su ga tukli, te pucali u njega i prisutne žene. Taj iskaz su potvrdili svjedoci Utješinović i Basarić koji su u to vrijeme boravili u podrumu iste kuće na način da su čuli vriskove i jauke žena te tupe udarce o pod, a potom pucnjavu. Isto tako svjedok Knotek je potvrdio da je Petar Mileusnić tu noć došao u ambulantu i da je bio ranjen. Materijalna dokumentacija spisa potvrđuje tijekom događanja, a balističko vještačenje potvrđuje da su ispaljena 34 metka jer je toliko prikupljenih čahura, te da su 23 ispaljene iz puške Dubravka Leskovara, dvije iz puške Željka Beline, a 9 iz puške oduzete od Ante Perkovića, a koju je inkriminirane zgrade nosio Dejan Milić, a što su i sami okrivljenici potvrdili u svojoj obrani.

Postojanje prethodnog dogovora proizlazi iz obrane I-optuženog Beline dane u istrazi jer isti je izjavio da su zajedno krenuli u akciju čišćenja terena, što je podrazumijevalo likvidaciju svih osoba koje se zateknu. Analiza iznijetih obrana okrivljenika pokazuje njihove različite opise događaja u svezi prisutnosti okrivljenika u samoj kući, dok Grgić tvrdi da u kuću nije ušao, I-optuženi Belina u svojoj obrani tvrdi da su svi osim njega koji je ostao čuvati stražu ušli u kuću. Isto tako i različitosti u obranama IV-okrivljenog Pleseca u istrazi i tijekom rasprave, nedvojbeno pokazuju da su iste usmjerene ka izbjegavanju kaznene odgovornosti. Zamjenica ŽDO smatra da je u postupanju svih optuženika postojala zajednička namjera, da su ispunjene subjektivne i objektivne pretpostavke supočiniteljstva i to zajednička odluka i zajedničko djelovanje u istom cilju.

Predlaže da ih sud za počinjeno kazneno djelo proglasi krivima i osudi po zakonu.

Branitelj I-optuženog u završnom govoru naveo je da u ovom postupku nisu ispunjeni zakonski uvjeti da se sudi I-optuženom Željku Belini za ratni zločin jer je već vođen kazneni postupak pred Vojnim sudom u Zagrebu, da odluka Vrhovnog suda RH kojom je otvorena istraga nije kompatibilna podignutoj optužnici, jer istraga je dopuštena za određenu veću kriminalnu količinu postupanja *tempore acti* od strane optuženika, a već samom optužnicom ta veća kriminalna

količina postupanja je otpala obzirom na rezultate istrage. Branitelj smatra da je nedvojbeno dokazano da bi I-optuženik počinio kazneno djelo pokušaja ubojstva Petra Mileusnića, ali i za suđenje za to kazneno djelo nisu ispunjene zakonske pretpostavke zbog pravomoćno okončanog kaznenog postupka za isti događaj pred Vojnim sudom, da se radi o presuđenoj stvari (*res judicata*), a i zastare kaznenog progona. Stoga traži da sud donese odbijajuću presudu, a podredno kako u radnjama optuženika nisu ostvarena obilježja kaznenog djela ratnog zločina oslobađajuću presudu. Ukoliko sud zauzme drugačiji stav, branitelj moli za blagu osudu zbog njegovih obiteljskih prilika, doprinosa u Domovinskom ratu, socijalnog statusa, nekažnjavanosti optuženog. Traži da se protiv okrivljenika ukine pritvor jer više ne egzistiraju razlozi zbog kojih je isti određen.

I-optuženi je izjavio da se u cjelosti pridružuje završnom govoru svog branitelja te da mu je inkrimirani događaj jedina tamna mrlja u cjelokupnom dosadašnjem životu.

Branitelj II-optuženog ističe da je u ovom sudskom postupku interesantno da nitko nije optužen po zapovjednoj odgovornosti. Smatra da je kroz iskaze svjedoka razvidno da okrivljenici nisu bili nikakva kompaktna grupa, da se prije tog događaja nisu ni poznavali, da su se grupi pridružili sa različitim informacijama, da se događaj dogodio velikom brzinom pa da nitko i nije mogao isti predvidjeti ni spriječiti, da je svjedočenje oštećenog Mileusnića puno proturječnosti i nelogočnosti, da sakaćenje i izivljavanje nad žrtvama ničim nije dokazano, čak osporeno iskazima svjedoka Basarića i Utješinovića koji iskazuju da nisu čuli pojedinačnu pucnjavu. Stoga nije dokazana šira kriminalna količina u odnosu na vođeni postupak pred Vojnim sudom 1992. Teza ŽDO da su optuženici ušli u kuću znajući da su isti Srbi, ničim nije dokazana te ukazuje na jednu vrlo široku u medijima prisutnu tezu o genocidnosti Domovinskog rata. Pravna kvalifikacija djela, u ovom slučaju ubojstva ili ratnog zločina, polazi od zakonskih definicija djela, a ovdje nedostaje tko je naredio isto te elementi sakaćenja, okrutnog ubojstva, mučenja, što ovdje nije slučaj. Suštinska razlika tih djela opisana je Dopunskim protokolom Ženevskim konvencijama i to čl. 52. st. 1. gdje je ključna riječ napad, koji nema samo vremensku odrednicu počinjenja (za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije) već i *ratio* postupanja počinitelja koji mora imati svrhu zbog koje se rat, oružani sukob ili okupacija vodi, a što ovdje nije ostvareno. Zbog navedenog, branitelj traži donošenje oslobađajuće presude jer smatra da se ovdje ne radi o ratnom zločinu, a supsidijarno odbijajuću presudu jer se radi o pravomoćno presuđenoj stvari te traži da se II-optuženom ukine pritvor.

II-optuženi se u cijelosti pridružuje završnom govoru svog branitelja.

Nastavak rasprave određen je za **19. studeni 2010. godine.**

19. studenoga 2010. godine – nastavak završnih govora, objava presude
--

Izveštava: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate i: Jelena Đokić Jović, Documenta, Nebojša Paunović i Jelena Borić, OESS, Zoran Stričić, dopisnik Večernjeg lista, članovi obitelji optuženih

U nastavku **glavne rasprave** zamjenica ŽDO Jadranka Huskić je replicirala na stavove iznesene u završnom govoru branitelja II. opt. Dejana Milića, odvjetnika Marina Ivanovića, negiravši da ŽDO zastupa tezu o genocidnosti Domovinskog rata prema građanima RH srpske nacionalnosti te istaknuvši da ŽDO svoj rad temelji na načelu legaliteta i inzistira na procesuiranju zločina neovisno o nacionalnosti žrtve i počinitelja.

U svom **završnom govoru, branitelj III. opt. Ivana Grgića, odvjetnik Domagoj Rupčić**, predložio je donošenje odbijajuće presude utemeljene na procesnom načelu *ne bis in idem*, budući da se radi o pravomoćno presuđenoj stvari te se pritom pozvao na praksu Europskog suda za ljudska prava (predmet Maresti protiv Hrvatske⁵). Naveo je da je, u kaznenom postupku koji se vodio povodom inkriminiranog događaja 1992. godine, ovlaštenu tužitelj odustao od kaznenog progona protiv III. i IV. optuženih budući da rezultati provedene istrage nisu dali dokaze da bi isti sudjelovali u usmrćenju i ranjavanju oštećenika. Izrazio je mišljenje da ponovno vođenje kaznenog postupka, nakon 20 godina, bez ikakvih novih dokaza, utječe na pojavu pravne nesigurnosti.

Branitelj Rupčić je podredno predložio Sudu donošenje oslobađajuće presude i ukidanje pritvora u odnosu na njegovog branjenika, budući da smatra da ni rezultati ovog kaznenog postupka nisu dali niti materijalne niti personalne dokaze da bi opt. Grgić sudjelovao u izvršenju kaznenog djela koje mu se stavlja na teret. Ustvrdio je kako njegov branjenik nije Ivan Grgić o kojemu oštećeni Petar Mileusnić govori u svom svjedočkom iskazu, budući da III. opt. nije bio zaposlen u Hrvatskim željeznicama do 1996. godine, a što bi proizašlo iz iskaza oštećenika. Rekao je kako nema kaznene odgovornosti njegovog branjenika za predmetno kazneno djelo, budući da on nije ni znao da će do kritičnog događaja doći, a kad je već do istoga došlo, opt. Grgić nije bio u poziciji da kao običan vojnik nešto poduzme prema ostalim optuženicima, koji su svi bili zapovjednici.

III. optuženi Ivan Grgić se u cijelosti pridružio završnom govoru svoga branitelja te je dodao kako ni u operacijama „Bljesak“ ni „Oluja“, u kojima je sudjelovao, nikad nije ubijao civile koje je zarobio, a da je bio znao da će se predmetni događaj dogoditi, i pod cijenu vlastitoga života, nastojao bi to izbjeći.

Branitelj IV. opt. Zdravka Pleseca, odvjetnik Dragan Crnković, u završnom govoru naveo je kako smatra da je točno da je prijedlog za provođenje istrage u ovom predmetu, koji je potvrdio Vrhovni sud Republike Hrvatske, doista sadržavao veću kriminalnu količinu u odnosu na kazneno djelo za koje su optuženici procesuirani 1992. godine, ali je dodao da je ta veće kriminalna količina izostala iz optužnice ŽDO Sisak. Istaknuo je kako se u rješenju o provođenju istrage ime njegovog branjenika uopće ne spominje.

Također je naglasio kako su oba medicinska vještačenja, po dr. Stevu Kovačeviću i po dr. Ireni Novosel, pobila teške inkriminacije iz iskaza oštećenika koje se odnose na nanošenje ozljeda njemu i pokojnoj Blaženki Slabak.

⁵ U svojoj presudi od 23. 07. 2009. u ovom predmetu ESLJP je zauzeo stajalište da je RH povrijedila pravo podnositelja zahtjeva da ne bude dva puta suđen ili kažnjen u istoj stvari. *Treba ipak nadodati da prema Protokolu 7., čl. 4. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda se od načela ne bis in idem može odstupiti u slučajevima propisanim zakonom i to ako se radi o novim ili novootkrivenim činjenicama ili ako je u prethodnom postupku došlo do bitnih povreda koje su mogle utjecati na rješenje slučaja. Smatramo da bi se u svjetlu ove potonje odredbe konvencije mogli promatrati slučajevi koji su okončani pravomoćnim odlukama, ali na temelju neosnovane primjene oprosta.*

Branitelj Crnković također je rekao kako je iz dokaznog postupka proizašlo da nikakav prethodan dogovor ni zajednički plan optuženika za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina nije postojao. Takvo svoje mišljenje utemeljio je i na činjenici da su optuženici koristili vlastito oružje koje su zadužili u svojoj postrojbi i koje je točno evidentirano po broju, što ne bi, po njemu, bili napravili da su planirali izvršenje ratnog zločina.

Naglasio je da je balističkim vještačenjem utvrđeno da njegov branjenik nije pucao. Dodao je da bi sud trebao primijeniti načelo *in dubio pro reo* prilikom ocjene dokaza vezanih za sudjelovanje opt. Pleseca u premlaćivanju oštećenog Petra Mileusnića. Stoga je predložio Vijeću donošenje oslobađajuće presude i ukidanje pritvora u odnosu na IV. optuženoga.

IV. optuženi Zdravko Plesec se u potpunosti pridružio završnom govoru svoga branitelja.

Punomoćnik oštećenika, odvjetnik Vinko Dizdar pridružio se završnom govoru zastupnice javne optužbe i predložio donošenje osuđujuće presude i kažnjavanje optuženika po zakonu.

Predsjednica Vijeća potom je objavila da je **glavna rasprava završena**.

Nakon vijećanja na koje se sudsko vijeće povuklo, predsjednica vijeća objavila je **PRESUDU kojom se temeljem čl. 353. toč. 4. ZKP-a optužba odbija**.

Temeljem čl. 129. st. 1. ZKP-a optuženici su oslobođeni plaćanja troškova kaznenog postupka, u skladu s čl. 357. ZKP-a stranke su poučene o pravu na žalbu.

Vijeće je donijelo **rješenje kojim se protiv optuženika ukida pritvor te se isti puštaju na slobodu**.

Zapažanje monitora:

- *Opunomoćenik oštećenika nije replicirao na navode branitelja optuženika koji su bili upereni protiv njegovoga opunomoćitelja niti je iznio svoj završni govor na što je bio ovlašten temeljem čl. 343. i čl. 345. ZKP-a.*
- *Predsjednica vijeća je provela opsežan i temeljit dokazni postupak koji je iziskivao troškove, a optuženicima je za cijelog njegovog trajanja određen pritvor. Budući da su temelji za donošenje odbijajuće presude, ukoliko se zauzme stajalište da se radilo o presuđenoj stvari, egzistirali još na početku glavne rasprave, nije bilo potrebe za provođenje dokaznog postupka nakon čega je donesena formalna presuda koja po svojoj definiciji ne zadire u meritum niti se temelji na ocjeni dokaza.*
- *Budući da su izvedeni dokazi nedvojbeno uputili na to da su optuženici kritične zgode poduzeli radnje koje im se stavljaju na teret, dio kojih su i sami priznali, prilikom izricanja formalne presude trebao im je biti upućen oštar i nedvosmislen prijekor. Umjesto toga, predsjednica vijeća je izjavila kako je žalosno da se mora suditi hrvatskim vojnicima za zločine za koje smo navikli da ih je počinila suprotna strana, posebno u dane kad palimo svijete za Vukovar.*